Dosarul nr. 4r-1194/24 Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
4-23074351-02-4r-18032024 Judecător Veaceslav CERNALEV

D E C I Z I E
în numele Legii

06 noiembrie 2024 **mun.Chişinău**

COLEGIUL PENAL AL CURŢII DE APEL CHIŞINĂU
Având în componența sa:
Președintele ședinței: Oxana ROBU,
Judecători: Vitalie BUDECI și Vladislav SCHIBIN

a examinat în ordine de recurs, fără prezența părților, recursul declarat de agentul constatator TANAS Ruslan, împotriva Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-1914/2023 din 17 ianuarie 2024, în cauza contravențională intentată prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI05 993319 din 17 mai 2023 în privința lui **TELEUȚA Mariana**, în temeiul art. 63 alin.(1) Cod contravențional.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
în procedura instanței de fond, din 23.05.2023 până la 17.01.2024;
în Curtea de Apel Chișinău, din 18.03.2024 până la 16.07.2024 (în procedura judecătorului Stelian TELEUCĂ); din 16.07.2024 până la 06.11.2024 (în procedura judecătorului Vitalie BUDECI);
Procedura de notificare a părților a fost executată.

Verificând legalitatea Hotărârii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

A C O N S T A T A T :

1. Potrivit procesului–verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI05 993319 din 17 mai 2023, încheiat de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani al Direcției de Poliție mun. Chișinău, TANAS Ruslan, cet. TELEUȚA Mariana se învinuiește în săvârșirea contravenției prevăzută de art. 63 alin.(1) din Codul contravențional.

2. *Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-1914/2023 din 17 ianuarie 2024,* s-a încetat procesul contravențional pornit în privința cet. TELEUȚA Mariana, născută la *****, IDNP: *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. ***** nr. ***** pentru săvârșirea faptei contravenționale prevăzută de art. 63 alin.(1) din Codul contravențional, în temeiul art. 461, coroborat cu art. 441 alin.(1) lit. a) din Codul contravențional.

3. *Nefiind de acord cu Hotărârea instanței de fond, agentul constatator din cadrul IP Buiucani al DP mun. Chișinău, TANAS Radu a declarat recurs* în termenul legal, prin care solicită admiterea recursului, casarea Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-1914/2023 din 17 ianuarie 2024, prin care să fie dispus*,* rejudecarea cauzei în instanța de fond în alt complet de judecată.

În motivarea recursului agentul constatator a menționat că, Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-1914/2023 din 17 ianuarie 2024 este neîntemeiată, din considerentul că, probele nu au fost apreciate de către instanța de judecată din punctul de vedere al coroborării lor și nu le-a dat o apreciere corectă când a încetat procesul contravențional pornit în privința cet. TELEUȚA Mariana în baza art. 63 alin.(1) Cod contravențional al RM, „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului".

De asemenea, a menționat faptul că aceste împrejurări și circumstanțe nu au fost apreciate la justa valoare de către instanța de judecată, fiind admisă contestația contravenientei cu încetarea procesului contravențional.

4. ***Procedura de notificare a părților a fost executată.***

În conformitate cu art. 3 alin.(1) Cod de Procedură Penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

În conform art.471 alin.(1) alin.(1) Cod Contravențional, recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezența părților.

La judecarea recursului, Colegiul Penal reieșind din modificările operate prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 „pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional", în vigoare din 22.08.2023), în temeiul art. 447 alin.(1), (2) Cod de Procedură Penală (în redacția Legii nr. 245 din 31.07.2023 „pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional", în vigoare din 22.08.2023), Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei penale în ordine de recurs, în lipsa părților, fiindu-le comunicat acestora despre data, ora și locul examinării cauzei penale și cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Fiind notificate de către instanța de recurs părțile la proces, în conformitate cu art.471 alin.(2) Cod Contravențional, agentul constatator, și contravenientul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Chișinău, referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată. Deci, cauza contravențională se va examina în lipsa părților în procedură scrisă.

5. *Deliberând asupra motivelor invocate în recurs, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, pe baza probelor administrate și cercetate de prima instanță, Colegiul penal ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de agentul constatator_din cadrul IP Buiucani al DP mun. Chișinău, TANAS Radu împotriva Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-1914/2023 din 17 ianuarie 2024,*

cu casarea integrală a hotărârii şi dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond, în alt complet de judecată, din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art.473 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod contravențional, *după examinarea recursului, instanța de recurs admite recursul, casând hotărârea atacată, parțial sau integral, şi dispune rejudecarea cauzei în primă instanță dacă este necesară administrarea de probe suplimentare, dacă a constatat încălcări ale normelor de procedură privind formarea completului instanței de judecată, privind citarea obligatorie a părților, privind respectarea dreptului la apărare şi a dreptului la interpret, precum şi dacă a constatat încălcări ale prevederilor art.33-35 din Codul de procedură penală aplicate corespunzător.*

Conform art.466 Cod contravențional, hotărârile judecătorești contravenționale pot fi atacate cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, în următoarele temeiuri:; *d) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde dispozitivului pronunțat după deliberare.*

Colegiul penal reține, că la judecarea cauzei instanța de fond nu a ținut cont de cerințele art. 458 Cod Contravențional, care prevede că la examinarea cauzei contravenționale instanța de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei precum şi alte circumstanțe ce au importanță la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi la apărare. Or, studiind materialele prezentate în coroborarea cu hotărârea primei instanțe, se constată, că instanța de judecată a examinat cauza superficial şi unilateral fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar.

Reieşind din prevederile art. 6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele de judecată a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil şi acesta presupune obligația instanței de judecată de a se expune în hotărârile emise asupra tuturor cerințelor pricinii, precum şi asupra argumentelor invocate de către intimat întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz, 26). În sensul art.6 alin. (1) al Convenției, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care își întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanțele de judecată să motiveze nu doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii şi să nu se mulțumească de a proba pur şi simplu concluziile uneia dintre părți.

6. În temeiul prevederilor art.462 alin.(1) Cod Contravențional, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată şi motivată*.

În continuare Colegiul relevă că, domeniul contravențional a fost asimilat „acuzațiilor în materie penală", în înțelesul european autonom al art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Analizând situația de fapt a cauzelor *Ziliberberg contra Moldovei*, hotărâre din 01.02.2005, §35 și *Anghel contra României*, hotărâre din 04.10.2007, §52, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că în aceste spețe predomină elementele care sugerează că a fost vorba de acuzații penale. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice materiei penale, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de art.6 §2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Conform prevederilor art.8 alin.(2) Codul Contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

În temeiul prevederilor art. 10 Codul Contravențional al RM, constituie contravenție fapta - acțiunea sau inacțiunea - ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșita cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod şi este pasibilă de sancțiune contravențională.

În corespundere cu prevederile art.440 alin.(1) Cod Contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

Conform prevederilor art.442 alin.(1) Cod Contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Astfel, calificarea faptei constituie stabilirea caracterului acesteia, încadrarea în textul de lege care o prevede şi o sancționează şi determinarea în fapta comisă, a condițiilor cerute de norma de incriminare pentru existenta acestei fapte.

7. În fapt, reieșind din materialele cauzei Colegiul penal reține că, potrivit procesului–verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI05 993319 din 17 mai 2023, încheiat de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani al Direcției de Poliție mun. Chișinău, TANAS Ruslan, cet. TELEUȚA Mariana se învinuiește în săvârșirea contravenției prevăzută de art. 63 alin.(1) din Codul contravențional, pentru faptul că la 03 mai 2023, pe str. ***** nr. *****din mun. Chișinău, minorul ***** pe ascuns a sustras din interiorul apartamentului mijloace bănești, la fel mama acestuia nu contribuie corespunzător la educarea și instruire, cauzând cet. *****Alla pagubă de 1500 lei.

Faptele contravenientei TELEUȚA Mariana au fost calificate de agentul constatator în baza art. 63 alin.(1) din Codul contravențional, „*neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului”.*

La data de 23.05.2023, în conformitate cu art.395 alin.(1) pct.1 lit.c) din Codul contravențional agentul constatator din cadrul IP Buiucani al DP mun. Chișinău, a înaintat materialul contravențional către Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), prin care

a solicitat aplicarea sancțiunii contravenționale în privința lui TELEUȚA Mariana pentru comiterea contravenției prevăzute la art. 63 alin.(1) Cod Contravențional al RM.

Drept consecință, instanța de fond, concluzionând că agentul constatator a întocmit procesul verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI05 993319 din 17 mai 2023 cu încălcarea prevederilor art. 443, a anulat procesul verbal cu privire la contravenție și încetat procesul contravențional, intentat în privința lui TELEUȚA Mariana, dat fiind faptul că agentul constatator nu a depus diligență maximă în acumularea probelor care să demonstreze vinovăția contravenientei.

8. Astfel, Colegiul penal lecturând textul hotărârii recurate, în raport cu circumstanțele faptice stabilite mai sus şi ținând cont de prevederile legale aplicabile în speță, menționează că, instanța de fond nu a dat o apreciere cumulului de probe și nu a ținut cont de cerințele art.457-458 Cod contravențional, care prevăd examinarea contravenției sub toate aspectele, complet și obiectiv, clarificând circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

Potrivit prevederilor art.458 alin.(1) Cod contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Se subliniază că, CtEDO, în speța *Luka contra României* a evidențiat că art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părțile au fost ascultate și să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art.6 îi atribuie „instanței" obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument *(Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct.19-20, pct.59 și 61).* Curtea evidențiază că trebuie să se țină seama de relevanța și incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei *(Jahnke şi Lenoble împotriva Franței (dec.), nr.40490/98 și Dima împotriva României, 16.11.2006).*

Potrivit prevederilor art. 425 Cod Contravențional, (1) Probele sânt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției şi la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. (2) În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenție, procesul-verbal de ridicare a obiectelor şi documentelor, procesul-verbal de percheziție, procesul-verbal privind cercetarea la fața locului, procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, declarațiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele şi documentele ridicate, constatările

tehnico-ştiinţifice şi medico-legale, raportul de expertiză. (3) Aprecierea probelor se face de persoana competentă să soluționeze cauza contravențională, potrivit convingerii sale pe care şi-a format-o cercetând toate probele administrate în raport cu circumstanțele constatate ale cauzei şi călăuzindu-se de lege. (4) Nici o probă nu are valoare prestabilită. (5) Sânt admisibile probele pertinente, concludente şi utile, administrate în conformitate cu prezentul cod. (6) Nu pot fi admise ca probe datele care au fost obținute: a) prin violenta, amenințări sau prin alte mijloace de constrângere; b) prin metode ce contravin prevederilor științifice; c) prin încălcarea esențială a drepturilor şi libertăților constituționale ale persoanei, inclusiv a dreptului la apărare sau a dreptului la interpret/traducător. (6^1) În cazul contravențiilor date în competenta organelor de control de stat al activității de întreprinzător şi cea a organelor Ministerului Afacerilor Interne nu se permite ridicarea de obiecte, documente, dispozitive de stocare a datelor dacă ridicarea acestora stopează activitatea economică a persoanei. În cazul dat se purcede la efectuarea de copii şi de înregistrări foto sau video de pe documente şi dispozitive de stocare a datelor, pot fi inspectate, măsurate sau prelevate mostre din acestea, care constituie mijloc material de probă. (6^2) Copiile se realizează cu ajutorul mijloacelor tehnice şi al procedurilor adecvate, de natură să asigure integritatea informațiilor conținute de acestea, şi de un specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare sau, după caz, din afara acestora. (6^3) În cazul prevăzut la alin.(6^1), când este imposibilă efectuarea copiilor şi a înregistrărilor foto sau video de pe documente şi dispozitive de stocare a datelor ori posesorul acestora nu permite sau obstrucționează efectuarea acestor acțiuni, agentul constatator le ridică în scopul efectuării copiilor şi înregistrărilor foto sau video, stocării datelor, inspectării, măsurării sau prelevării de mostre, indicând în procesul-verbal întocmit elementele de individualizare a fiecărui obiect, document sau dispozitiv de stocare a datelor. Obiectele, documentele sau dispozitivele de stocare a datelor se restituie de către agentul constatator sau de autoritatea competentă de soluționarea cauzei contravenționale în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai târziu de 3 zile lucrătoare din momentul ridicării acestora. (7) Procesului contravențional, în partea ce ține de declarații, se aplică în mod corespunzător prevederile Codului de procedură penală cu privire la mijloacele de probă şi la procedeele probatorii, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod.

9. Colegiul consideră că instanța de fond a încetat procesul contravențional din motive formale, fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei, or, la materialele cauzei sunt anexate proces-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05 993319 din 17 mai 2023 în original (a se vedea f.d.3), care a fost întocmit în absența persoanei, cu participarea martorului asistent VIDMANOVA Magdalena, cererea dresată inspectoratului de poliție de către *****Alla, potrivit căreia se solicită identificarea și tragerea la răspundere a persoanei minore, despre care a invocat că la 03.05.2023 a intrat în ap. *****de pe str. ***** nr. *****, și din dulăpiorul din dormitor a sustras suma de 1500 lei (f.d.4), procesul-verbal privind actele de constatare din 11 mai 2023, prin care au fost consemnate declarațiile cet. *****Alla, potrivit cărora, la 03.05.2023 fiul ei minor, aflându-se în regiunea peții *****, s-a întâlnit cu alt minor care l-a urmărit până la domiciliu. Din spusele copilului, persoana necunoscută a intrat în apartament fără permisiunea lui, după care, din dulăpiorul din coridor, a sustras suma de 1500 lei, fapt

care l-a depistat la 06.05.2023 (f.d. 5), o poză a unui minor, cu înscris ***** a.n. *****(f.d. 6) or concluzia instanței de judecată precum că pentru a stabili care este fapta incriminată, este necesară constatarea tuturor elementelor componenței faptei contravenționale cu acumularea probelor în susținerea învinuirii aduse, Colegiul le respinge ca neîntemeiate.

Colegiul notează că prin prisma prevederilor ce guvernează speța dedusă judecății reiterează că, scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor şi libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum şi în prevenirea săvârșirii de noi contravenții.

Instanța de recurs menționează că, contravenția se consideră săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, a dorit sau a admis în mod conștient survenirea acestor urmări. În speță, Colegiul apreciază eronată concluzia instanței de judecată prin care a constatat lipsa elementelor contravenției prevăzute de art. 63 alin (1) Cod contravențional, adică neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului, or agentul constatator în procesul-verbal cu privire la contravenție, în rubrica fapta contravențională a indicat acțiunile și circumstanțele comiterii faptei incriminate. Or, fapta incriminată lui TELEUȚA Mariana, conțin indiciile componenței contravenției imputate.

Subsecvent, Colegiul conchide că procesul-verbal de constatare a contravenției este un act administrativ cu caracter individual și se va bucura de prezumția de veridicitate aplicabilă actelor administrative, în măsura în care a fost întocmit legal.

Astfel în context Colegiul constată că prevederile art. 63 alin.(1) Cod contravențional prevede răspunderea contravențională pentru fapta de *neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor de întreținere, de educare şi de instruire a copilului.*

În conținutul procesului verbal cu privire la contravenție, agentul constatator a reținut că TELEUȚA Mariana se învinuiește în săvârșirea contravenției prevăzută de art. 63 alin.(1) din Codul contravențional, fiind reținut în sarcina acesteia că, la 03 mai 2023, pe str. ***** nr. *****din mun. Chișinău, minorul ***** pe ascuns a sustras din interiorul apartamentului mijloace bănești, la fel mama acestuia nu contribuie corespunzător la educarea și instruire, cauzând cet. *****Alla pagubă de 1500 lei.

Astfel Colegiul reține că potrivit cererii adresate de către *****Alla organului de poliție se reține că *la 03.05.2023 a intrat în ap. *****de pe str. ***** nr. *****, și din dulăpiorul din dormitor a sustras suma de 1500 lei.*

Circumstanțele menționate au fost confirmate inclusiv de către cet. *****Alla în cadrul audierii de către agentul constatator în calitate de victimă, menționând faptul că *fiul meu minor, aflându-se în regiunea *****, s-a întâlnit cu un alt minor care a început să îl urmărească până la domiciliu, Astfel, din spusele copilului meu, persoana necunoscută a intrat în apartament fără permisiunea fiului, după care a sustras suma de 1500 lei din dulăpiorul din dormitor, fapt pe care l-am depistat la data de 06.05.2023.*

În context Colegiul apreciază ca fiind eronate constatările instanței de judecată prin care a reținut că nu a fost demonstrată intenția directă a lui TELEUȚA Mariana de la comiterea contravenției de neîndeplinire sau îndeplinire necorespunzătoare a obligațiilor părintești, or potrivit procesului verbal se specifică că anume fiul minor al acesteia, *****, pe ascuns a sustras din interiorul apartamentului mijloacele bănești, invocând inclusiv că mama acestuia contribuie necorespunzător la educarea și instruirea acestuia. .

Astfel la caz instanța de recurs nu apreciază ca fiind eronate constatările agentului constatator din procesul verbal cu privire la contravenție, or contravenienta a manifestat o atitudine necorespunzătoare în procesul de educare a copilului minor, fapt ce a dus la comportamentul deviant al ultimului manifestat prin sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane.

Prin urmare Colegiul apreciază ca pripită argumentele instanței de judecată prin care a constatat faptul că la rubrica destinată expunerii circumstanțelor faptice care au fost încadrate de agentul constatator ca fiind contravenție nu se regăsește o individualizare clară a faptelor pe care acesta le-ar fi reținut ca fiind constatate și respectiv, pe care acestea le califică la art. 63 alin.(1) Cod contravențional

Colegiul notează că la rubrica „ *prin ce a comis contravenția prevăzută la art. ”* este indicat încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției, prin urmare instanța de fond urma să constate dacă, mențiunile date pun la îndoială temeinicia și legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție și influențează în mod decisiv fondul cauzei.

De menționat că procesul-verbal de constatare și a contravenției este un act administrativ cu caracter individual și se va bucura de prezumția de veridicitate aplicabilă actelor administrative, în măsura în care a fost întocmit legal. *După cum rezultă din analiza de mai sus, procesul verbal a fost întocmit cu respectarea tuturor dispozițiilor legale, astfel încât consemnările făcute de către agentul constatator în cuprinsul acestuia referitoare la situația de fapt beneficiază de prezumția veridicității.*

Cu precădere la caz, instanța de recurs precizează că legea contravențională prevede redactarea într-o anumită forma *„ad validitatem”* a procesului-verbal cu privire la contravenție reieşind din prevederile art. 443 Cod contravențional, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmită, iar în acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 Cod contravențional sunt impuse și prin prisma art. 445 Cod contravențional.

Concomitent, se atestă că agentul constatator a descris în conținutul actelor contestate fapta contravențională, formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită contravenientei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. Astfel, analizând procesul-verbal cu privire la contravenție, Colegiul nu a constatat careva încălcări care ar rezulta în necesitatea anulării acestora iar forța probantă a lor nu a fost înlăturată, în privința cărora se atestă o prezumție de legalitate și temeinicie instituită de lege în favoarea sa.

Sub aspectul temeiniciei procesului-verbal, instanța evidențiază că forța probantă a acestora în cauzele contravenționale este lăsată la latitudinea fiecărui sistem de drept,

putându-se reglementa importanța fiecărui mijloc de probă, însă instanța are obligația de a respecta caracterul echitabil al procedurii în ansamblu atunci când administrează și apreciază probatoriul (cauza Bosoni împotriva Franței, hotărârea din 7 iunie 1999).

Concomitent, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că articolul 6 § 1 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, însă acesta nu stabilește reguli precise privind admisibilitatea probelor (a se vedea, de exemplu, Schenk împotriva Elveției, 12 iulie 1988, § 46 și Lhermitte împotriva Belgiei [MC], 29 noiembrie 2016, § 83), iar prin urmare, întrebarea la care trebuie să se răspundă este dacă procedura în ansamblu a avut un caracter echitabil (Svetina împotriva Sloveniei, 22 mai 2018, § 43).

Respectiv, pentru a determina dacă procedura în ansamblu a fost echitabilă, trebuie să se aibă în vedere dacă dreptul la apărare a fost respectat, iar în particular, trebuie să se examineze dacă persoanei i-a fost oferită posibilitatea de a contesta autenticitatea probelor și de a se opune utilizării acestora (a se vedea Zhang împotriva Ucrainei, 13 noiembrie 2018, § 57), condiții care în accepțiunea instanței de recurs au fost respectate în acest caz.

10. Astfel hotărârea instanței de fond nu reflectă toate circumstanțele invocate la judecarea cauzei de către agentul constatator, nu atestă o analiză serioasă din partea instanței a tuturor probelor prezentate în complexitatea lor, astfel soluția instanței de fond de principiu nu corespunde rigorilor art.462 Cod contravențional, or instanța face referire la faptul că de către agentul constatator nu a prezenta nici o probă ce să confirme vinovăția persoanei de comiterea contravenției imputate, or la materialele cauzei contravenționale *se regăseşte cererea adresată inspectoratului de poliție de către *****Alla, potrivit căreia se solicită identificarea și tragerea la răspundere a persoanei minore, despre care a invocat că la 03.05.2023 a intrat în ap. *****de pe str. ***** nr. *****, și din dulăpiorul din dormitor a sustras suma de 1500 lei (f.d. 4); procesul-verbal privind actele de constatare din 11 mai 2023, prin care au fost consemnate declarațiile cet. *****Alla, potrivit cărora, la 03.05.2023 fiul ei minor, aflându-se în regiunea peții *****, s-a întâlnit cu alt minor care l-a urmărit până la domiciliu. Din spusele copilului, persoana necunoscută a intrat în apartament fără permisiunea lui, după care, din dulăpiorul din coridor, a sustras suma de 1500 lei, fapt care l-a depistat la 06.05.2023 (f.d. 5); o poză a unui minor, cu înscris ***** a.n. *****(f.d. 6),* prin urmare instanța de judecată nu a suspus aprecierii corespunzătoare prin prisma prevederilor art. 425 alin.(2) în coroborare cu art. 442 alin.(1) al Codului contravențional, care rezultă că procesul verbal cu privire la contravenție cu seria/nr MAI05 993319 din 17 mai 2023 face dovada cu privire la situația faptică și încadrarea în drept stabilită de agentul constatator personal în timpul săvârșirii nemijlocite a contravenției, urmând a fi examinat în raport cu actele existente la dosar.

Din interpretarea art.6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.

Colegiul consideră că instanța de fond a încetat procesul contravențional din motive formale, fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei, or, potrivit materialelor cauzei contravenționale sunt anexate probele prin care agentul constatator și-a susținut învinuirea adusă contravenientei circumstanțe cărora instanța de judecată nu le-a dat nici o apreciere corespunzătoare, or la emiterea soluției de încetarea a procesului contravențional din motivul lipsei faptei contravenționale instanța de fond nu a examinat minuțios probele anexate la materialele cauzei, circumstanțe care au fost elucidate cu deosebită precizie și claritate în conținutul procesului verbal cu privire la contravenție.

Mai mult conform prevederilor 440 Cod contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existența contravenției, deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

11. Prin urmare Colegiul reține eronată și pripită concluzia primei instanțe, precum că, procesul verbal cu privire la contravenție întocmit în privința contravenientei TELEUȚA Mariana a fost întocmit în lipsa probelor pertinente și utile speței, or, instanța de recurs atestă că acest fapt nu pune la îndoială temeinicia și legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05 993319 din 17 mai 2023 și nu influențează în mod decisiv fondul cauzei, deci instanța de fond a constat eronat lipsa probelor la materialele cauzei, or de către agentul constatator au fost prezentate procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI05 993319 din 17 mai 2023, și a materialului contravențional acumulat care atestă faptul încălcării imputate lui TELEUȚA Mariana.

Instanța de recurs atestă că, instanța de fond urma să constate dacă, mențiunile date pun la îndoială temeinicia și legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție și influențează în mod decisiv fondul cauzei.

Reieșind din constatările primei instanțe, Colegiul Penal conchide că, hotărârea primei instanțe este bazată pe argumente superficiale nefiind dat un răspuns cert privind temeiul de încetarea a procesului contravențional intentat în privința lui TELEUȚA Mariana în baza art. 63 alin.(1) din Codul contravențional. Or, instanța de fond a expus circumstanțele de fapt ale cauzei fără a da o aprecierea acțiunilor și probelor prezentate de către agentul constatator, ba mai mult o simplă invocare a prevederilor legale nu constituie o hotărâre motivată prin prisma art.462 Cod Contravențional, iar temeiurile indicate în hotărârea respectivă, vin în contradicție cu materialele cauzei și circumstanțele stabilite la caz.

Prin urmare, instanța de fond, în primul rând urma să dea apreciere materialelor dosarului contravențional și să se expună asupra pertinenței și concludenții acestora. Mai ales că, acuzația în materie contravențională este de un grad de intensitate mai scăzut decât în materia penală, ceea ce, pe cale de consecință, scade și din intensitatea rigorilor formale la administrarea probatoriului de către agentul constatator.

Nu în ultimul rând, urmează a fi menționat că, instanța de judecată, constatând activitatea defectuoasă a agentului constatator pe parcursul procedurii contravenționale, este în drept să clarifice aspectele neclare, având posibilitate să administreze și alte probe, la cererea părților, și cu respectarea dreptului acestora la un proces echitabil. Totodată, instanța de recurs subliniază că, instanța de judecată, apreciind probatoriul administrat la caz, în conformitate cu art.458 alin.(1) Cod contravențional urma să stabilească caracterul veridic al contravenției imputate, vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, existența circumstanțelor atenuante şi/sau agravante, necesitatea sancționării şi, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale.

Prin urmare, încetând procesul contravențional în baza articolului 461 Cod contravențional pe motive pur formale, reprezintă garanții excesive pentru contravenient. Așadar, instanța de fond, la adoptarea hotărârii s-a limitat doar la expunerea unor temeiuri formale și nefondate, făcând totalmente abstracție de la aspectul faptic.

În această ordine de idei, reieșind din raționamentele expuse, instanța de recurs consideră că instanța de fond în mod nejustificat și pripit a purces la încetarea procesului contravențional și anulând procesul verbal cu privire la contravenție din motive formale.

Astfel, Curtea a menționat în pct. 42 din Hotărârea din data de 29.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. 445 și art. 461 Cod Contravențional că *sistemul de sancționare al statului trebuie să funcționeze de o asemenea manieră incit cei vulnerabili să fie convinşi că sistemul judiciar va reacționa împotriva ilegalităților comise față de ei şi nu le va tolera sau nu îi va lăsa pe făptuitori nepedepsiți. Dacă nu s-ar putea stabili o pedeapsă din cauza reglementării deficitare a legii, scopul legii contravenționale nu ar fi atins, fapt care ar alimenta scepticismul public la adresa sistemului judiciar.*

Totodată, Colegiul reține că, judecătorii trebuie să aplice prevederile din Codul de procedură penală și să constate, în fiecare caz particular, dacă lipsa unei mențiuni în procesul-verbal nu poate fi înlăturată decât prin anularea procesului-verbal de constatare a contravenției sau dacă aceasta poate fi acoperită (confirmată) de către instanța de judecată (Hotărârea Curții Constituționale nr.32 din 29.11.2018, §45).

12. Instanța de recurs consideră că instanța de fond a examinat cauza contravențională fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei, or, instanța de judecată a examinat cauza superficial şi unilateral fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar şi anume: nu a stabilit şi nu a luat în considerație toate circumstanțele cauzei, nu a analizat şi cercetat toate probele pro şi contra care indică la persoana celui vinovat, mai mult nu a verificat corectitudinea declarațiilor , părților şi a agentului constatator, or prin cererea de recurs declarată de agentul constatator s-a invocat mai multe circumstanțe cărora instanța de judecată nu le-a dat nici o apreciere corespunzătoare.

Astfel, Colegiul penal conchide că instanța de fond la cercetarea materialului probator nu a dat nici o apreciere a probelor prin coroborarea reciprocă a acestora, precum și nu a luat în considerație probele prezentate de agentul constatator care atestă încălcarea imputată lui TELEUȚA Mariana, or potrivite prevederilor art. 425 alin.(2) Cod contravențional, În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenție, procesul-verbal de ridicare a obiectelor şi documentelor, procesul-verbal de percheziție, procesul-

verbal privind cercetarea la fața locului, procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, declarațiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele şi documentele ridicate, constatările tehnico-ştiinţifice şi medico-legale, raportul de expertiză.

Subsidiar, Colegiul penal lecturând textul hotărârii recurate, în raport cu circumstanțele faptice stabilite mai sus și ținând cont de prevederile legale aplicabile în speță, reține că deși procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit în lipsa persoanei, la întocmirea acestuia a fost prezent martorul-asistent VITMANOVA Madelina, fiind indicate toate datele acestuia, așa cum prevede art. 443 alin.(6) Cod contravențional, astfel că prezumția de legalitate a procesului-verbal nu poate fi supusă dubiilor.

Reieșind din constatările primei instanțe, Colegiul Penal conchide că, hotărârea primei instanțe este bazată pe argumente superficiale nefiind dat un răspuns cert privind temeiul încetării procesului contravențional, întocmit de către agentul constatator, TANAS Radu, în privința lui TELEUȚA Mariana în baza art. 63 alin.(1) din Codul contravențional.

Conform art. 374 alin.(3) din Codul contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum şi al normelor dreptului internațional şi ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile şi libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Respectiv, aceste încălcări de procedură nu-i dau posibilitate instanței de recurs să examineze cauza contravențională în fond, fără a trimite dosarul la o nouă examinare. Mai mult, hotărârea instanței de fond nu reflectă toate circumstanțele invocate la judecarea cauzei de către agentul constatator, nu atestă o analiză serioasă din partea instanței a tuturor probelor prezentate în complexitatea lor, astfel soluția instanței de fond de principiu nu corespunde rigorilor art.462 Cod contravențional.

În consecință, Colegiul penal a reținut că instanța de fond a examinat cauza în mod superficial și unilateral, fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar, adică prezenței sau lipsei probelor anexate la materialele cauzei pentru confirmarea vinovăției contravenientei, rezultă că în hotărârea instanței nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, legătura între ele și, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește aprecierea tuturor probelor prezentate de agentul constatator.

Colegiul penal mai reține că, instanța de fond nu a ținut cont de circumstanțele invocate de agentul constatator și nu a dat răspuns la cele mai importante obiecții ale acestuia vizavi de cauza examinată. Toate aceste circumstanțe pun la îndoială faptul că instanța de fond ar fi pătruns în esența cauzei și că ar fi examinat cauza obiectiv și multiaspectual. În aceste circumstanțe, se denotă faptul că instanța nu a examinat complet și obiectiv cauza contravențională dată, iar la emiterea hotărârii nu a dat deplină importanță prevederilor art.462 alin.(4) Cod contravențional.

13. Prin urmare, Colegiul consideră eronată și pripită concluzia primei instanțe, privind încetarea procesului contravențional, or, instanța de recurs atestă că, instanța de

fond urma să examineze cauza contravențională sub toate aspectele, să cerceteze probele acumulate de agentul constatator, datele care pun la îndoială temeinicia și legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție și influențează în mod decisiv fondul cauzei. Astfel, rezultă că în hotărâre nu sunt analizate probele pe care instanța își întemeiază soluția, nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor din materialul contravențional prezentat, legătura între ele, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește acceptarea unor probe, și respectiv, respingerea altora.

Aceste fapte constituie o neglijare a prevederilor art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, întrucât, Convenția impune obligația oricărei instanțe de a indica suficient de clar motivele pe care s-a sprijinit. Această exigență, care contribuie la garantarea respectării principiului bunei administrări a justiției, nu poate fi întotdeauna înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument al părților. Instanțele naționale sunt obligate să-și motiveze deciziile, ceea ce nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat la fiecare argument, dar ca o obligație de a se pronunța asupra problemelor cele mai importante ridicate în speță *(a se vedea în acest sens cauza Ruiz Torija și Hiro Balani împotriva Spaniei, hotărârea din 09.12.1994, sau Grigore Vlasia Vasilescu împotriva României, hotărârea din 06.06.2006).*

Respectiv, circumstanțele stabilite supra, combat concluzia primei instanțe, ceea ce denotă că instanța de fond nu și-a motivat corespunzător soluția. Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța de judecată nu a efectuat, prin ce au fost ignorate normele dreptului procedural și dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea hotărârii atacate și remiterea cauzei la o nouă examinare, în aceiași judecătorie, în alt complet de judecată.

În acest context, instanța de recurs reiterează că instanța de fond este obligată să se pronunțe asupra tuturor argumentelor invocate de participanții la proces. Or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile. Conform practicii CEDO, în cauza Fomin împotriva Moldovei, Cererea nr. 36755/06, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum și posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanță de Recurs". Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (c.f. Hirvisaari împotriva Finlandei, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001).

La judecarea cauzei instanța de fond urmează să țină cont de cerințele art. 458 Cod contravențional, care prevede că, „la examinarea cauzei contravenționale instanța de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei precum și alte circumstanțe ce au importanță la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil și la apărare".

Subsecvent celor enunțate, din considerentele menționate supra şi având în vedere faptul că prima instanță nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, ținând cont de faptul că încălcarea normelor de

drept ce a dus la soluționarea eronată a pricinii nu poate fi corectată în instanța de recurs, iar acest fapt constituie temei de remitere a pricinii la rejudecare în prima instanță, Colegiul Penal consideră necesar de a admite recursul declarat de către agentul constatator, a casa Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-1914/2023 din 17 ianuarie 2024 şi a remite cauza respectivă la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

14. Conducându-se de prevederile art. 473 alin.(1) pct.2) lit. c), 474 Cod contravențional, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de agentul constatator TANAS Ruslan.

Se casează integral Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 4-1914/2023 din 17 ianuarie 2024, în cauza contravențională intentată prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI05 993319 din 17 mai 2023 în privința lui TELEUȚA Mariana, în temeiul art. 63 alin.(1) Cod contravențional, și se remite cauza în vederea rejudecării în prima instanță, într-un alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Oxana ROBU**

Judecătorii **Vitalie BUDECI**

Vladislav SCHIBIN